

Národ a „idea“ národa

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 2. 12. 2007
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 2. 12. 2007

Národ a „idea“ národa

Zejména od starých řeckých sofistů pochází rozlišování skutečností podle toho, zda jsou „od přírody“ (FYSEI) anebo mají jiný původ. Ani sofisté, ale ani filosofové se ovšem na způsobech tohoto rozlišování nedokázali shodnout, protože se nějak nedařilo náležitě myšlenkově uchopit a pojmově vymezit, co to vlastně je FYSIS (ona tzv. „příroda“). A nepodařilo se to vlastně nikomu dodnes tak, aby to také ostatní uznali a přijali za své. Již Aristotelés např. měl za to, že obec (POLIS, dnes bychom řekli stát nebo občanská společnost apod.) je „od přírody“, a že každý člověk je „od přírody“ občanem (POLITÉS). To v sobě ovšem zahrnovalo také nezkoumaný a neproěřovaný předpoklad, že člověk je „od přírody“ člověkem. Rádli např. vzpomíná básníka Boleslava Jablonského z doby obrození, jak argumentoval proti svým kritikům (že národnost má za základnější než křesťanskost): nejdříve se prý narodil, a teprve potom byl pokřtěn. Nám ovšem musí být jasné, že se žádný člověk nerodí jako Čech, ani jako křesťan či žid, stejně tak se nerodí ani jako Evropan ani Američan, ale pokud čímkoli z toho má být, musí se tím po svém narození teprve stát. A to nutně platí také pro jeho „člověctví“, pro jeho „lidství“ a „lidskost“. Musíme se ovšem vyvarovat obecně rozšířeného omylu, spočívajícího v záměně geneticky získaných dispozic na jedné straně a „kultivací“ získaných kvalit a statků (kultury) na straně druhé. Jako zoologický druh je ovšem člověk od přírody „dán“; ale být člověkem se musí teprve naučit, protože to není nic přírodního ani přirozeného. Právě proto nelze „národ“ zakládat na ničem přirozeném, protože pak by vlastně nešlo a nemohlo jít o „národ“, nýbrž jen o kmen nebo smečku nebo druh apod. A tak se ukazuje, že národ může vzniknout a trvat jen tam, kde lidé spolu jednají (chovají se k sobě) jako lidé, nikoli jako zvířata (prostě živočichová), že jim jde o něco, co je jim společné ne tak, že by to byla společná vlastnost, ale že to je to, o čem jim společně jde, tedy nějaký program, plán, rozvrh, vědomý cíl, záměr, na němž se shodnou, prostě že to je něco, co není v nich samých, ale co si postavili jakoby „před“ sebe jako společný úkol, a tak podobně. Takže nakonec se to neobejde bez nějakého „ideálu“, ať už tomu dáváme význam jakýkoli.

(Písek, 071202-2.)